

Sprostiti moramo energijo ljudi

Vsi trije zbori skupščine občine Ljubljana Center so se sestali v četrtek, 31. marca. Skupne seje se je udeležil tudi član predsedstva SRS in takrat še kandidat za predsednika Janez Stanovnik z namenom, da predstavi poročilo o delu republiškega predsedstva. Čeprav predsedstvo ni dolžno poročati o svojem delu, se po besedah Janeza Stanovnika vendarle poslužuje te prakse, kar je med drugim tudi znak neposredne demokracije.

Predsedstvo predstavlja suverenost naroda. V kateremkoli trenutku lahko postavi na dnevni red probleme, za katerega meni, da ga je potrebno razreševati. Takšen problem mora potem obravnavati tudi pristojni organ v republiki. Ob tem pa je Stanovnik opozoril, da predsedstvo ni namenilo posebno veliko časa razpravam o ustavni varnosti. »Varnostni položaj v naši republiki je popolnoma trden,« je poudaril in dodal: »Republika se razvija v socialističnem duhu in krepi z demokratičnim vetrom.« Generalna inspekcija JLA, ki je pregledovala pripravljeno na področju splošnega ljudskega odbora in družbene samozastave je dala prav Sloveniji najvišje ocene.

Zal pa se v drugih delih Jugoslavije dogaja, da marsikdo vidi v Sloveniji samo tisto, kar hoče in ne tista, kar v resnici je.

Krepitev slovenske državnosti

Državnost pri Slovencih nima dolge zgodovine. Zaradi tega je vzgoja Slovencev v duhu državnosti silno pomembna. Kot narod smo se

vensko državnost navzven. Predsedstvo ima zaradi svojega položaja posebno pravico, da razrešuje zadeve v konsenzu z drugimi jugoslovanskimi narodi s katerimi se je slovenski narod prostovoljno in svobodno združil, ne da bi se pri tem odrekel pravici do odcepitve. Pravica do odcepitve ni dana pravica, ker je nihče ne more dati. Pravica do samoodločbe vključno do odcepitve je njegova in se jo lahko samo ugotovi.

Potem ko je Stanovnik omenil krepitev vezi s slovensko narodno manjšino v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, se je podrobneje dotaknil naših nalog v prihodnosti. Že v preteklem mandatu je predsedstvo posvetilo devet desetih svojega časa gospodarskim problemom. Tako bo moralo biti tudi v prihodnje.

Gospodarska mašinerija mora začeti delati

Kako bomo našli pot iz zagate? Najbrž ne bi bilo prav, če bi se začeli izgubljati v razpravah o velikih načrtih in filozofirali o načelnih zadevah. Zdaj nam je nujno potrebna

kontratiutez družbenemu sektorju. Malo gospodarstvo, tako zasebno kot družbeno naj zapolni vrzel med velikimi gospodarskimi strukturami in sistemi, ki lahko uspešno delujejo le tako, da jih nenehno oplajajo drobne gospodarske dejavnosti. Administrativne ovire ne smejo zavirati sproščanja ustvarjalne človeške energije. Mehanizem tržnega gospodarstva po Stanovnikovem mnenju ne bo mogel zaživeti, če ne bomo izpopolnili vrzeli med velikimi stebri družbenega sektorja prav z drobnim gospodarstvom. Sedanj položaj je ocenil kot mlakužo, v kateri se začena gnitje zaradi nekonkurenčne sivine.

Z velikimi napakami na področju monetarne politike smo uničili varčevanje. V zdravi ekonomiji je polovica privarčevanih sredstev v lasti občanov. Tega pri nas ni več in čimprej bomo morali povrniti zaupanje varčevalcev. To velja tako za občane kot za gospodarstvo. Če gospodarstvo ne bo varčevalo, ne bo moglo priti v postindustrijsko fazo. Tako ne bomo mogli razmahniti inovativne dejavnosti, brez tega pa ni napredka.

Dva modela gospodarskega razvoja

Veliko bolj odločno se bomo morali usmeriti v izvoz, vendar ne zaradi patriotske usmerjenosti ampak zaradi nujne, da proizvajamo. Ni realno pričakovati, da se bo notranja potrošnja bolj dinamično povečala. Edini impulz za gospodarski vzpon je v povezavi s svetovnim gospodarstvom – v izvozu. Slovensko gospodarstvo je sposobno, da potegne naš voz iz blata, je menil Stanovnik. Ti pogledi v jugoslovanskem prostoru še niso povsem razširjeni. Izvažati moramo zato, da se bomo lahko razvijali, ne pa samo zato, da odplačujemo dolgove. Merilo naše učinkovitosti morajo biti svetovne cene, ne pa metri in tone proizvedenega blaga.

Ob koncu se je Janez Stanovnik dotaknil še ustavne razprave. Med drugim je poudaril, da je naša skupna domovina skupnost suverenih narodov in republik, ki so se odločili za skupno življenje. Skupno življenje pa si predstavljamo v dobrem in zlu. V vsakem primeru pa si morajo prizadevati najti rešitve za skupne probleme. »Jugoslavija ni homogena,« je poudaril Stanovnik in dodal, da imamo dva različna modela gospodarskega razvoja. V Sloveniji smo več ali manj končali industrializacijo in naše usode ne bomo mogli rešiti, če ne bomo prešli v postindustrijsko fazo. Imamo pa v Jugoslaviji predele, ki so še v preindustrijskem obdobju. »Obeh modelov ne moremo stlačiti v enako ozke čevlje,« je dejal Janez Stanovnik.

V ustavi iz leta 1974 smo zapisali, da je vsaka republika odgovorna za svoj razvoj. Zaradi tega mora tudi sama odločati o rešitvah, ki so zanjo najprimernejše. Omejevanje razvoja Slovenije škoduje razvoju Jugoslavije je dejal Stanovnik in menil, da moramo o razlikah med nami spregovoriti javno, ne pa prikrito kot doslej. »Čeprav je splošno politično vzdušje v Jugoslaviji zelo razburkano, pa sem prepričan, da lahko z razumnimi ljudmi pridemo do razumnih rešitev,« je menil Janez Stanovnik.

N. I.

Slabo na vseh področjih

Leto 1987 bo v občini Ljubljana Center zapisano kot korak nazaj. Tako rekoč v vseh poglavitnih ekonomskih kategorijah za ugotavljanje uspešnosti gospodarjenja so zabeleženi slabši dosežki kot v letu 1986.

Povedati sicer kaže, da spremembe obračunskega sistema, ki je začel veljati z lanskim letom, onemogočajo natančno primerljivost gospodarskih dosežkov, toda prejkone je stanje v marsikateri OZD še slabše od uradnih podatkov zaključnega računa.

Tudi lani se je nadaljevalo upadanje industrijske proizvodnje. Zlasti novembrski intervencijski ukrepi zvezne vlade so poslabšali položaj predelovalne industrije, ki prevladuje v Ljubljani, pa tudi v Centru. Dokajšnja podražitev surovin in primarnih izdelkov in hkrati zamrzitev cen končnih izdelkov je nedvomno vplivala tudi na proizvodno dinamiko, ne le na finančne rezultate organizacij združenega dela.

Povejmo, da je fizični obseg industrijske proizvodnje zaostal za 2,3 odstotka za dosežkom leta 1986, medtem ko je na primer slovensko gospodarstvo nazadovalo za 1,2 odstotka.

Tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino so lanski rezultati slabši od predlanskih, in sicer za 1,6 odstotka. Pri tem je treba opozoriti na to, da omenjeni podatek še ne vključuje vrednosti iz leta 1986. Zanimiv pa je podatek, da je prevladoval konvertibilni izvoz blaga, kamor je bilo usmerjeno 91 odstotkov izvoznega blaga.

Ob uporabi zisovega dolarskega tečaja (1 dolar je 451 dinajev) velja, da se je konvertibilni izvoz lani povečal za 24,5 odstotka. Glavnina konvertibilnega izvoza je bila realizirana v drugem polletju 1987. Podatek na nek način celo pozitivno preseneča, kajti ob prvem trimesečju je realizacija v primerjavi z enakim obdobjem leta 1986 dosegla komaj polovično vrednost.

Finančni rezultati kažejo, da se je celoten prihodek gospodarstva povečal le za 102 odstotka, kar je bistveno manj, kot je znašala rast cen. V okviru postavke »porabljena sredstva« so se najbolj odebili izdatki za porabljene surovine in repromaterial, za transportne ter druge proizvodne in neproizvodne storitve. OZD so lani obračunale tudi bistveno višjo amortizacijo, kar je ob vedno skromnejših sredstvih za akumulacijo nedvomno pozitivna pridobitev novega obračunskega sistema.

V zvezi z razporejanjem dohodka je mogoče ugotoviti njegovo nadaljnje odlivanje iz gospodarstva, kljub temu da je bila na področju financiranja splošne in skupne porabe uveljavljena restriktivna politika. Takšno gibanje je vplivalo na poslabšanje razmerij v globalni delitvi dohodka in na slabšanje materialne osnove dela OZD.

Lani je poslovanje končalo z izgubo sedem organizacij združenega dela v skupnem znesku 2659 milijonov dinarjev, pri čemer je za 603 milijone izgube že zagotovljeno pokritje. Najtežji izgubar je (spet) delovna organizacija Nova, kjer je izguba posledica napačnih poslovnih odločitev in trajnega pomanjkanja likvidnih sredstev.

Za oceno letošnjih prvih mesecev je za sedaj še malo zanesljivih podatkov, vendar poznavalci v občini sodijo, da se negativni gospodarski trendi še nadaljujejo. Očitno je namreč, da izboljšanja ni moč pričakovati, vse dotlej, dokler ne bo prišlo predvsem do ustrežnejše (sistemske) gospodarske zakonodaje.

J. K.

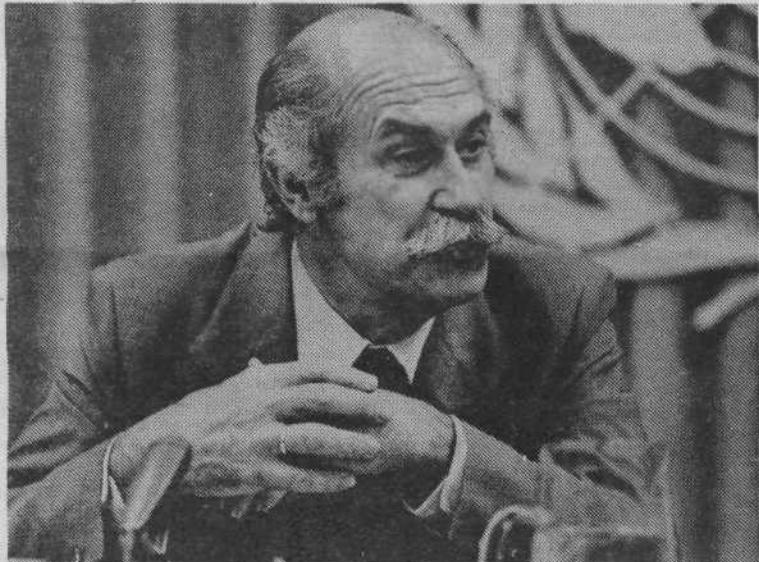
Petsto del za natečaj o revoluciji

Pol leta je že minilo, odkar je bil razpisan natečaj za mladino z naslovom »Revolucija še traja, kje je naše in moje mesto v njej«. doslej je prispelo na naslov osrednje žirije preko 500 literarnih in likovnih del. Režiser pripravlja osrednjo kulturno prireditev za 23. maj iz najboljših in najatraktivnejših točk. Obiskal je že šole po Sloveniji in Hrvaški: Delnice, Ravno goro, Sodražico, Vinico in Žiri, pripravila pa še obiske v Centru, Murski Soboti in drugje.

Učenca srednje šole za družboslovje in splošno kulturo Vide Janežič analizirata prispevke prejšnjih natečajev, da bi izvedela, kaj žuli mlade. Ob sklepi prireditvi bo tudi tako imenovana okrogla miza za srednješolce, na kateri bodo mladi brali svoje prispevke in se o njih pogovarjali. Naslov tem so bili boljši kot lani in tako raznovrstni, da so se lahko razpisali o vseh področjih življenja, dela in mišljenja, o gospodarstvu, zaščiti okolja, perspektivah jutrišnjega življenja in podobnem.

Letos so sodelovali tudi učenci iz šol Bjelo polje v Črni gori. V spodnji Nami na Prešernovem trgu bo v zadnjem tednu maja tudi razstava likovnih del, na katero ste vljudno vabljeni.

L. T.

Janez Stanovnik

krepi v kulturni samobitnosti, zamenjali pa smo druge attribute kot sta vojska in obramba. Zato moramo pa danes še posebej razvijati spoštovanje do tistega dela državnosti, ki ima posebne odgovornosti.

»Po mojem prepričanju živimo v času, ko je ni večje sile za obrambo naroda, kot je močno gospodarstvo. Ranljivi smo zaradi slabosti na gospodarskem področju. Če bomo imeli zadovoljen delavski razred in zadovoljen narod, se nam ni treba bati ničesar. Gospodarske probleme razrešujemo v imenu lastne zaščite in svobode.

Predsedstvo SRS predstavlja slo-

konkretna akcija. »Gospodarska mašinerija mora začeti delati, saj bomo le tako lahko realno pričakovali, da krenemo iz krize. V tem primeru bomo lažje reševali tudi velike probleme. Možnosti imamo, pa čeprav ne moremo mimo dejstva, da so ljudje vznemirjeni med drugim tudi zaradi politike federacije, ki s svojimi ukrepi vse bolj omejuje samoupravljanje. Ljudje so pripravljati delati. Ponovno pokličimo na pomoč nekdanji partizanski duh, ki je pokazal, da lahko prav v najtežjih razmerah naredimo vse.«

Stanovnik se je zavzel za oživljenja malega gospodarstva, vendar ne

Nerazumljivo besedilo, vrsta nesprejemljivih rešitev

V občini Ljubljana Center smo se aktivno vključili v javno razpravo o osnutkih amandmajev k ustavi SFRJ. Organizirali smo javno razpravo v krajevnih skupnostih preko krajevnih konferenc SZDL in v organizacijah združenega dela preko organizacij zveze sindikatov. Udeležba delovnih ljudi in občanov je bila na teh javnih razpravah številna in so zaradi tega številne tudi pripombe. Ozdivnost v javni razpravi je bila široka, pripombe in predlogi so odraz večinske volje in usmerjenosti naših delovnih ljudi in občanov.

Nesprejemljivi predlogi

V vseh javnih razpravah so sestavljalcem najbolj zamerili jezik.

Amandmaji so napisani nerazumljivo. Namesto kratkega jedrnatega besedila, ki naj bo razumljiv vsakemu državljanu, je uporabljeno prazno-rečje, značilno za »politični« jezik, ki se vse bolj razrašča in ki omogoča vsakomur, da si ga tolmači po svoje. To pa za besedilo ustave ni dopustno.

Poleg tega so sestavljalcem osnutka nekonsekventno vnašali v osnutek različne predloge, ki so si medsebojno protislovni. Namesto jasnega koncepta in dosledne opredelitve posameznih ustavnih določil, ki naj bi zagotavljala temeljno načelo naše samoupravne naravnosti, da odloča o delitvi dohodka tisti, ki ga ustvarja, se prav določbe, ki zadeva-

jo ta osnovni samoupravni produkcijski odnos, pretvarjajo v svoje nasprotje in **podpirajo etatiistično odločanje** o delitvi ustvarjenega dohodka. Namesto doslednega spoštovanja suverenosti republik, kot konstitutivnih elementov federacije, predvidevajo amandmaji še **večjo krepitev zveznih organov** in unitarističnega načina vodenja države. Namesto realnega priznavanja in spoštovanja različnosti v stopnji ekonomskega in civilizacijskega razvoja posameznih republik in pokrajin, poskušajo v amandmajih vnašati v ustavo kompromisne rešitve, ki so si čisto protislovne in pomenijo **odmik od načela, da je vsaka republika odgovorna za svoj lastni in za**

skupni razvoj. Namesto jasne naravnosti gospodarstva v tržno gospodarstvo, ponujajo amandmaji **usmerjenost v državno usmerjanje, gospodarstva**, kjer so vse niti v glavnem v rokah zvezne administracije. To pa pomeni globoko nezaupanje v sposobnost samoupravno organiziranih proizvajalcev, da sami najdejo najprimernejše rešitve lastne organiziranosti in usmerjevanja v tržno naravnano gospodarstvo. Te ugotovitve javne razprave pa nakazujejo nasprotovanje proti načinu razreševanja družbene problematike na način, kot ga ponujajo predloženi osnutki amandmajev.

(Nadaljevanje na 4. strani)